

Anonyymi huumeanalyysi osana haittojen vähentämistä

Mikä huumeanalyysipalvelu?

- Joukko analyysimenetelmiä ja käytäntöjä, joilla selvitetään, mitä päihdekäyttöön aiottu aine sisältää
- Analyysiin yhdistetyn ohjauksen, neuvonnan ja vertaistytön keinoin voi lisätä päihdetietoutta, tehdä ehkäisevää työtä, parantaa varhaista puuttumista sekä luoda luotettava kontakti myöhempien mahdollisten ongelmien varalta
- Aineanalyysin keinoin on mahdollista saada nykyään piiloon jäävää olennaista tietoa käytetyistä aineista ja käyttötrendeistä, mikä helpottaa seurantaa ja valvontaa
- Euroopassa aineanalyysiä tehdään ainakin Alankomaissa, Belgiassa, Espanjassa, Iso-Britanniassa, Italiassa, Itävallassa, Luxemburgissa, Portugalissa, Puolassa, Ranskassa, Sloveniassa ja Sveitsissä

Erilaiset toteutustavat ja lähtökohdat

- Joissain maissa analyysipalvelu tähtää ensisijaisesti haittojen vähentämiseen ja toisissa huumeilanteen seurantaan
- Joissain maissa käyttävät ihmiset tavoitetaan festareilla ja yöelämässä
- Joissain maissa näytteitä otetaan vastaan toimistoaikoina asiointipisteissä
- Joissain maissa on käytössä sekä liikkuva että kiinteästä asiointipisteestä toimiva palvelu

Energy Control, Espanja

- Festareilla tapahtuvaa analyysiä vuodesta 1999
- Asiointipisteellä/laboratoriossa tapahtuvaa analyysiä vuodesta 2000
  - Nykyään näytteenjättöpisteitä neljässä kaupungissa
- Vuodesta 2014 lähtien myös kryptomarkkinoiden käyttäjille suunnattu kansainvälinen analyysipalvelu

Energy Control, Espanja

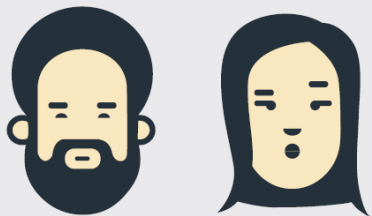
- Suurin osa vuoden aikana tutkituista näytteistä tulee asiointipisteiden kautta
- Näytteet jätetään asiointipisteeseen maanantaisin
- Näytteet kuljetetaan laboratorioon ja tuloksia saa yleensä loppuviikosta vierailemalla asiointipisteessä tai soittamalla
- Käynnin yhteydessä asiakkaan kanssa keskustellaan käyttötavoista, haittavaikutuksista, elämänhallinnasta jne.
- Toistuvasti vierailevat asiakkaat opitaan tuntemaan. Asiakkaat ovat enimmäkseen satunnaiskäyttäjiä.
- Festareilla analyysi tehdään vaatimattomammilla metodeilla
  - Tulos ei ole yhtä tarkka, mutta tulee noin tunnissa
  - Kohtaamisessa keskitytään välittömimpään haittojen vähentämiseen

Energy Control, Espanja

USERS

WHERE DO THEY GET IN TOUCH WITH US AND USER PROFILE

IN THE PARTY

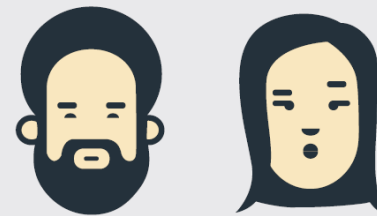

68%

32%

24 YO

EC HEADQUARTERS

80%

20%

32 YO

Lähde: Energy Control National Drug Testing Service Report 2015

Energy Control International

- Energy Control International ottaa 70 € maksua vastaan näytteitä ympäri maailmaa
- Näyte rekisteröidään netin kautta, maksetaan, lähetetään Energy Controlin laboratorioon ja tulokset tulevat muutamassa viikossa yleensä sähköpostilla
  - 2014 vuonna näytteitä 129 kpl, joista Suomesta 4 kpl
  - 2015 vuonna näytteitä 649 kpl, joista Suomesta 31 kpl
  - 2016 vuonna näytteitä 1104 kpl, joista Suomesta 42 kpl
  - 2017 vuoden kesäkuuhun mennessä Suomesta 9 näytettä (Henkilökohtainen tiedonanto Mireia Ventura, Energy Control)

DIMS, Alankomaat

- Valtion käynnistämä The Drugs Information and Monitoring System aloitti vuonna 1992 samalla kun kansalaistoimijoiden bileympäristössä tapahtuvien pika-analyysien rahoittaminen lopetettiin
- Ensisijainen tarkoitus monitoroida huumemarkkinoita, toissijainen tarkoitus ehkäistä ja vähentää huumehaittoja
- Toimintaa koordinoidaan tutkimus- ja tietokeskus Trimbos Instituutista ja näytteitä otetaan vastaan ympäri maata noin 25:ssä asiointipisteessä

DIMS, Alankomaat

- Päihdetyötä tekevät tahot ylläpitävät asiointipisteitä tiloissaan tiettyinä viikonpäivinä ja kellonaikoina
- Asiointipisteistä näytteet lähetetään Trimbos Instituuttiin, jossa näytteet seulotaan laboratorioon lähetettäväksi
- Asiakas saa tuloksen noin viikon päästä joko vierailemalla asiointipisteessä tai soittamalla
- Asiointipisteet ovat mukana toiminnassa, koska heillä on tyypillisesti oma ehkäisevän työn osasto, joka ei tavoittaisi satunnaiskäyttäjiä ilman aineanalyysiä
- Toimijoilla on tutkimuksen tekemiseen tarkoitettut luvat huumausaineiden käsittelyyn

Tilanne Suomessa: amfetamiini

Poliisi varoittaa amfetamiinina myydystä vaarallisesta huumeesta

Porissa on joutunut tehohoitoon kaksi huumetta käyttänyttä. Aine ei ollut amfetamiinia vaan jotain vielä vaarallisempaa.

Kotimaa 11.10.2013 klo 12:40 | päivitetty 11.10.2013 klo 14:15

Tilanne Suomessa: amfetamiini

Kerta-annos vain muutamia euroja

Alfa-pvp-huumausaineen yleisyys Suomessa selittyy osin halvan hinnan takia.

Kerta-annoshinta liikkuu vain muutamissa euroissa.

Helposti aiheutuva yliannostus ei ole ainut riski, joka edulliseen muuntohuumeeseen liittyy.

- Se on ilkeä aine myös psyykeen kannalta. Se aiheuttaa psykoosia, joka on käyttäjän kannalta tuhoisaa.

Huumausainetta sekoitetaan myös amfetamiiniin, joten huumausaineiden käyttäjät eivät aina tiedä käyttäneensä alfa-pvp-muuntohuumetta.

Tilanne Suomessa: amfetamiini

KK 648/2016 vp

Kirjallinen kysymys amfetamiinin, metamfetamiinin ja ekstaasin käytöstä ja metamfetamiinin käytön jyrkästä kasvusta

Kansanedustajan kirjalliset kysymykset

Perinteisesti Suomessa on stimulanteista käytetty amfetamiinia, jonka käyttö on ollut korkeammalla kuin monissa muissa maissa. Metamfetamiinia taas ei ole käytetty Suomessa juuri ollenkaan. Koska metamfetamiinin käytön lähtötaso on ollut matala, prosentuaalisesti minkä kokoinen kasvu tahansa näyttää tilastoissa suurelta. Amfetamiinin käytön korvautuminen osin metamfetamiinilla vuoden 2016 aikana on kuitenkin tosiasia ja ilmiönä huolestuttava. Käyttäjät eivät välttämättä tiedosta käyttävänsä amfetamiinin sijasta metamfetamiinia.

Tilanne Suomessa: ekstaasi

Kaakkois-Suomen poliisi

May 7, 2015 ·

Varoitus erityisen vaarallisesta huumausaineesta:

Poliisin tiedon mukaan ainakin Etelä-Kymenlaaksossa on liikkeellä poikkeavan vahvoja ekstaasitabletteja. Tabletit ovat sinisiä ja normaalia isokokoisempia.

Ekstaasin vaikutus alkaa normaalia pidemmällä viiveellä. Viiveestä johtuen on olemassa vaara, että käyttäjä ottaa useamman tabletin ja saattaa itsensä hengenvaaraan.

Kaakkois-Suomen poliisilla ei ole kyseisiä tabletteja takavarikoituna, joten ei ole tiedossa ovatko tabletit ekstaasia vai jonkunlaista muuntohuumetta.

Ylipäätään ekstaasin nauttimiseen liittyy suuri riski. Tabletin sisällöstä ei ole edes myyjällä tietoa. Muuntohuumeiden vaikutukset voivat olla yllättäviä ja vaarallisia.

Tilanne Suomessa: ekstaasi

Huumeiden käyttö on arpapeliä – bilehuumetta haluavat voivat saada aivan muita myrkkyjä

RIKOS | JULKAISTU 19.02.2017 12:56

Ekstaasin korvikkeita

KRP:n rikoslaboratorion vuosina 2013–2016 tutkimissa ekstaasitableteissa vaikuttavina aineina on ollut löydetty:

- mCPP
- 2C-I
- 2C-B
- alfa-PVP
- amfetamiini
- fluoroamfetamiini
- metamfetamiini
- MDEA
- PMMA
- 4-CMA
- bk-MDDMA
- MDDM

Tilanne Suomessa: ekstaasi

Ekstaasin katukauppa arkista Rovaniemellä: "Pahimmillaan käyttö näkyy näin ikävästi" -poliisi jatkaa nuoren naisen kuoleman tutkintaa

KOTIMAA 29.05. © 16.04 Päivitetty © 16.59

Tilanne Suomessa: hasis

Erittäin vaarallinen muuntohuume ilmestyi Helsinkiin – ”aiemmin ei ole vastaavaa nähty”

AB-CHMINACA-muuntohuume (KUVA: HELSINGIN POLIISI)

Julkaistu: 27.1.2015 15:49

17.6.2017

Muuntohuumeen vaarallinen muoto havaittiin ensimmäisenä Suomessa – nuoria joutunut sairaalahoitoon

RIKOS | JULKAISTU 16.02.2016 06:50

716
Jakoa

Tilanne Suomessa: hasis

Kotimaa Julkaistu 15.03.2017 17:24

Mies tilasi hasista, saikin Jehovaa - vaati oikeutta hylkäämään syytteensä

Tilanne Suomessa: opioidit

Kotimaa Julkaistu 18.01.2017 05:00

Poliisi takavarikoi ensimmäisen kerran uutta U-huumetta

Katso 2 kuvaa

Huumepoliisi takavarikoi kotietsinnällä nenäsumutepulloja, joissa oli U-huumeen ja fentanyylin sekoitusta. Kuva: Poliisi

- Poliisi löysi epäillyltä myös pusseissa ja pulloissa U-huumetta ja fentanyyliä sellaisenaan tai sekoitettuna keskenään tai amfetamiinin tai parasetamoli-lääkkeen kanssa

Tilanne Suomessa

- Kuinka usein perinteisiä aineita korvataan muuntohuumeilla tai jatketaan ei-psykoaktiivisilla lääkeaineilla?
- Tullilaboratorio ja Rikostekninen laboratorio tilastoivat ainelöydökset, mutta ei oletettua sisältöä
- Aineanalyysin pilotointi Suomessa voisi auttaa hahmottamaan ilmiön laajuutta
- Pilotointiin olisi rahoitusta ja malleja, mutta...

Aineanalyysi Suomeen?

- Huumenäytteiden vastaanotto, kuljettaminen laboratorioon ja analysointi edellyttäisi huumausainelain mukaista käsittelylupaa
- Lain mukaan luvan voi saada vain lääkinnällisiin ja tutkimuksellisiin tarkoituksiin. Haittojen vähentämisen tarkoituksessa tehty aineanalyysi ei ole kumpakaan.

1 § (19.12.2014/1127)

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on huumausaineiden laittoman Suomeen tuonnin, Suomesta viennin, valmistuksen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen sekä muiden huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen.

Aineanalyysi Suomeen?

- Huumausaineiden haittojen vähentäminen ei sisälly Suomen huumausainelakiin, vaan se on mukana laissa ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä
- Aineanalyysin aloittaminen haittoja vähentävällä tarkoituksella vaatisi huumausainelain tarkoituksen ja käsittelylupakriteerien täydentämistä
- Voisiko toisena vaihtoehtona olla aineanalyysin pilotointi tutkimuksellisen syyn perusteella, kuten Alankomaissa?

Aineanalyysi Suomeen?

- Mikäli pilottitutkimus osoittaisi aineanalyysin tarpeelliseksi ja toimivaksi, se voisi olla peruste lain täydentämiselle
- Vastaavasti terveysneuvonta ja käyttövälineiden vaihtaminen aloitettiin Suomessa vuonna 1997 ja vuonna 2004 niiden tarjoamista alettiin edellyttämään kunnilta tartuntatautiasetuksessa
- Aineanalyysi verrattavissa injektoimisfiltereihin
  - Ei estä tartuntatautien leviämistä, mutta vähentää oleellisesti käyttäjälle koituvia haittoja ja myöhemmin niistä yhteiskunnalle koituvia kustannuksia

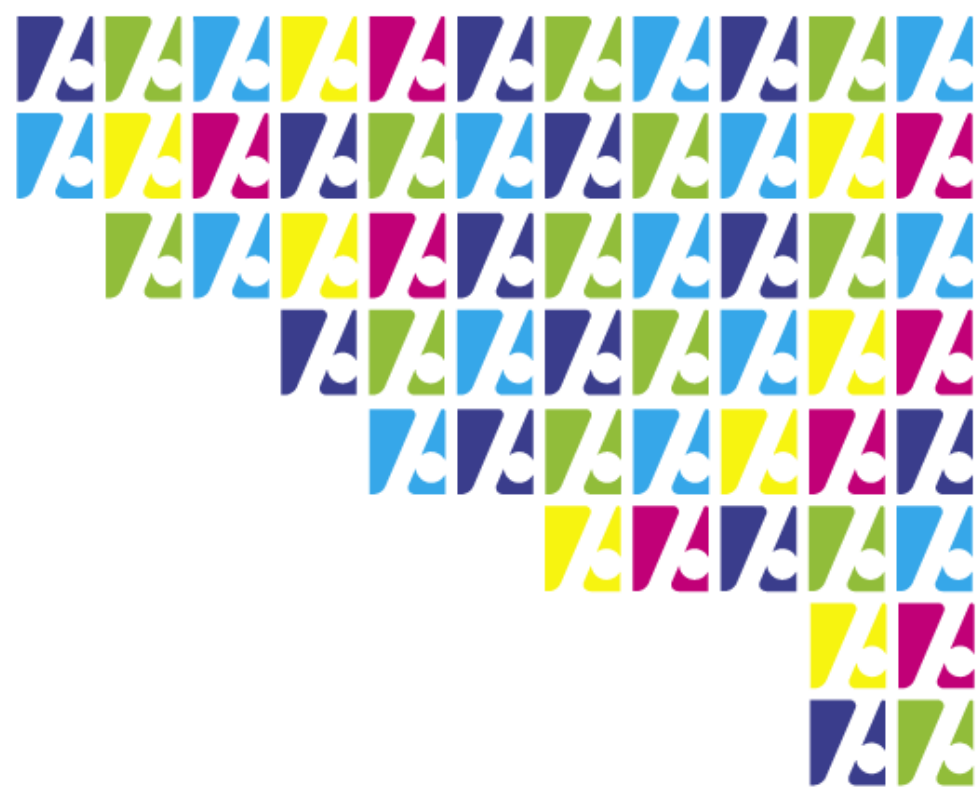
Aineanalyysi ei poista kaikkia ongelmia

- Vaikka aine olisi analyysin perusteella sataprosenttisen puhdasta, se ei tarkoita, että aineen käyttäminen olisi turvallista
- Analyysitulokset eivät anna lopullisia takeita aineen vaikutuksesta, koska vaikutukset ovat yksilöllisiä
- Analyysipalvelun tarjoaminen ei takaa, että aineita käytettäisiin ongelmattomasti
- Suomalaisten huumekuolemat liittyvät tyypillisesti sekakäyttöön

Kolme erilaista hyötyä

- Tieto aineen sisällöstä ja vahvuudesta voi ehkäistä ensiavun tarvetta
- Reaaliaikaista ja alueellisesti kohdennettua seurantatietoa kentällä olevista aineista
  - Uusia aineita voidaan tunnistaa jo ennen kuin niitä päätyy takavarikkoon
  - Jätevesitutkimukset osoittavat, että (muunto)huumeiden esiintyminen on paikkaan ja aikaan sidottua
- Kontakti aiemmin tavoittamattomiin käyttäjiin tuo lisää mahdollisuuksia varhaiseen puuttumiseen

Kiitos!